

Kim Legarths prædiken ved mindedag for besættelsen

Taler

Kim Legarth
Præst

Dato

9. april 2022

Sted

Hertug Hans Kirke, Haderslev

Den anden dag sad jeg i toget på vej fra København. Jeg var enormt træt, og ville bare sove det meste af turen hjem. Men imens jeg forsøgte at sove, så overhørte jeg tre personer, der kom ind og sad ved siden af mig: To soldater og en mormor til en af soldaterne. Mormoren var på den ene side benovet over at se sit barnebarn i den fine uniform. På den anden side set, så var det slet ikke til at forstå for hende, at sådan en som hende, skulle have et barnebarn, der blev soldat. ”Ja, for i min ungdom var jeg på ø-lejr med make love not war. Men jeg vidste nok, at du ville ende sådan, for du legede altid med revolvere og pistoler, da du var barn”. Mormoren talte lige ud af posen: ”Har du slået nogen ihjel?” – ”nej, det har jeg ikke”, svarede barnebarnet... ”Nej, det har du jo nok ikke, men det er jo det, det handler om: At slå ihjel”.... Mere hørte jeg ikke, så faldt jeg endelig i søvn og vågnede op lige før Vojens.

At tage en uniform på fra det danske forsvar forpligter, også til at uddanne sig til det, som vi ikke vil, nemlig at tage et andet menneskes liv, hvis det er hvad situationen krævede. At tage Hendes Majestæt Dronningens uniform på forpligter til at gøre det, som vi andre skal synge om lidt ”kæmp for at hvad du har kært, dø om så det gælder”. Kæmpe for menneskeværd og imod undertrykkere og voldsparate tyranner.

Jeg vil gerne fortælle lidt om kaptajn Chresten Munch Vesterby fra Aalborg. Han gjorde karriere i militæret frem til 1937, hvor han overtog svigerfamiliens maskine- og olieforretning i Aalborg som direktør. Et familiefirma, som sønnerne gerne skulle overtage.

Hans børn fulgte hans forbillede ind i militæret, og sønnerne ser ud til alle at have haft samme flair for livet som soldat og steg i graderne. Den ældste søn Frode Munch Vesterby stod i spidsen for 2. regiments 37 mm. fodfolkskanon, der stod herude foran en hvid husmur og var en let skydeskive – hvilket også kostede først konet Vesterby og senere på hospitalet, menig Hansen, livet. Billederne fra Vesterbys begravelse i Aalborg viser de to knugede forældre,

Chresten og Julie. ”Det er den tungeste Dag i mit liv, men tillige den stolteste jeg nogensinde har oplevet. Jeg er stolt af dig, min Søn” [sagde faderen i sin begravelsestale, og sluttede] ”Farvel, min dreng, vi græder ved din Grav”. Sådan lød det i faderens tale. Selv om militæret naturligvis mødte talstærkt op til begravelsen, og kisten var svøbt i et Dannebrog, så gik de ikke bag ved *konet* Frode Munch Vesterbys kiste, de gik bag deres *søns kiste, Frodes kiste*.

”I kamp blir de kun kaldt soldater,
men alle som en har et hjem,
dér findes et gabende tomrum,
som netop kun fyldes af dem”.

Sådan skrev den norske præst og digter, Sindre Skeie, få dag efter Ruslands invasion af Ukraine. Digtet slutter:

”Der er ingen krig, som er evig,
og ingen er kun en soldat”.

Chresten og Julie Munch Vesterby mistede deres ældste søn, da krigen i Europa brød ind over den danske grænse. Krigens gru og tilsidesættelse af krigens love viser sig igen i Europa. Man må tage sig til hovedet og sige ligesom Jesus på korset: ”Far, tilgiv dem, for de ved ikke hvad de gør!”

Putins skygge hviler over Europa og dermed også Danmark og de danske soldater. Barnebarnet fra toget og hans soldaterkammerat står klar sammen med jer tjenestegørende soldater, hvis ordren skulle komme. Forhåbentlig skal mormoren aldrig nogensinde gå bag ved sit barnebarns kiste, sådan som Chresten og Julie gjorde i 1940, men det er den forfærdelige risiko, man siger ja til, når man tager jeres uniform på. Ligesom risikoen for at være den, der dræber et andet menneske, også er der. Som mormoren sagde: ”det er jo det, det handler om: At slå ihjel”.

Jeg vil gerne opfordre til at 9. april 2022 i Hertug Hans må være præget af bøn for fred – bøn for dem, der kæmper, den menige soldat, hvad nationalitet han ellers har. For ”ingen er kun en soldat”. Uniformen bæres af en søn, en far, en ægtefælle, en ven, som krigens brutalitet måske ikke engang giver en grav, der kan sørges ved. Bede om at krigsstress, forråelse og hævntørst må holde op, og bede for dem, der med rette frygter krigsforbrydelser.

Bede for de politiske ledere, der sidder og træffer beslutninger, der på afgørende vis vil gribe ind i vores liv. Der er ingen tid til at tøve og vente – de skal træffe de rigtige beslutninger nu!

Der er virkelig god grund til at bede. Bede om visdom på begge sider – bede om mod til at vælge fredens vej. Men også mod til det modsatte. Så derfor også bede om mod til, hvis det er nødvendigt at gøre som Konet Vesterby gjorde det,

nemlig at stille sig bag kanonen og give ordre til at skyde. Bede om mod til at kæmpe imod umenneskelighed for at forhindre overgreb, lemlæstelse og død. De sidste uger har vist at verden er styret af rå magt, men i stedet for at begrave vore hoveder i hænderne, lad os løfte vores hoveder og se opad. Opad til Jesus, der i slutningen af sit liv, sagde: ” jeg [har] talt til jer, for at I skal have fred i mig. I verden har I trængsler; men vær frimodige, jeg har overvundet verden.”

Kilde

Manuskript modtaget fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Danmarks besættelse 1940-1945, Mindetale, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/kim-birger-nielsen-legarths-andagt-ved-mindedag-for-besaettelsen-2022>